

צוות המומחים לנושא קידום לימודי הומניסטיקה במערכת החינוך בישראל

קול קורא לקבלת ניירות עמדה

במענה לצורך של משרד החינוך הקימה [היוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך](#) [צוות מומחים](#) בלתי תלוי לנושא קידום לימודי הומניסטיקה במערכת החינוך. הצוות מונה חמישה חוקרים מתנדבים ממגוון תחומים ובראשו עומד פרופ' רון מרגולין.

כתוצאה מתהליכים גלובליים בתחומי החברה, התרבות והכלכלה, נחלש במהלך השנים מעמדם של המקצועות ההומניסטיים במערכת החינוך ובמערכת ההשכלה הגבוהה. תופעה זו אינה ייחודית למערכת החינוך בישראל אך השלכותיה על החברה הישראלית הן משמעותיות ומדאיגות. להוראת המקצועות ההומניסטיים יש תפקיד מרכזי בהשפעה על עיצוב דמותם של בוגרי ובוגרות מערכת החינוך: אנשים המודעים לרוח האדם המורכבת ולסכנות האורבות לה במיוחד בעידן הטכנולוגי, משכילים ורחבי אופקים, בעלי מודעות היסטורית ותחושת שייכות, מנוסים בניהול דיאלוג עם סביבה תרבותית עשירה ומגוונת ומצוידים במיומנויות חשיבה, לימוד ושיח. משימה חיונית זו מחייבת חשיבה מחודשת על הגדרת המטרות ואופני ההוראה והלמידה של המקצועות ההומניסטיים וכן על הדרכים שבהן ניתן לקדם את מעמדם בקרב תלמידים וצוותי ההוראה.

צוות המומחים הוקם במטרה לספק למשרד החינוך תשתית של ידע מבוסס בנושאים אלה. חברי הצוות יעמיקו בסוגיות הקשורות ללימודי המקצועות ההומניסטיים ויבחנו ידע מהמחקר העדכני ומהנעשה בארץ ובעולם. בסתיו 2022 צפוי להתפרסם דוח מסכם לפעילות, אשר ישרטט תמונת מצב עדכנית ויכלול ממצאים, מסקנות ומתווים אפשריים לפעולה.

כחלק מתהליך הלמידה צוות המומחים מזמין חוקרים וחוקרות בתחומי מדעי הרוח והפדגוגיה, אנשי ונשות חינוך לכתוב ניירות עמדה אשר יעסקו בשאלה:

איך ניתן לקדם את לימודי המקצועות ההומניסטיים במערכת החינוך הישראלית?

צוות המומחים מעוניין להיחשף למגוון עמדות ותפיסות אישיות, ובמקביל לקבל מענים המבוססים על מחקר אמפירי. אם עמדתכם מבוססת על מחקרים אמפיריים, אנא ציינו במפורט על אילו מחקרים הסתמכתם.

ניירות העמדה יכולים לעסוק באחד מהנושאים הבאים או בכמה מהם:

- **שאלות יסוד** – מהו ערכם ומהי מטרתם של לימודי המקצועות ההומניסטיים בבית הספר?
- **היבטים פרגמטיים** – איך ניתן לקדם את מעמדם של המקצועות ההומניסטיים בקרב תלמידים ומורים?
- **היבטים פדגוגיים** – מהי דמות המורה שאליה צריך לשאוף ומהן ההשלכות על תהליכי ההכשרה והפיתוח המקצועי? איך נכון ללמד מקצועות ההומניסטיים או ידע מחקרי בתחומים אלה, ומהן הדרכים להעריך את הישגי התלמידים?

• **היבטים תוכניים** – אילו מרכיבים ויסודות ראוי לכלול בתוכניות לימודים עדכניות במקצועות ההומניסטיקה, ומה ההתאמה הנדרשת לשכבות הגיל השונות? מה בסיס הידע שיש לשאוף אליו בכל תחום? מהו האיזון הנכון בין **ידע** לבין **מיומנויות** בתחום ההומניסטיקה? מהם יחסי הגומלין בין תחומי הדעת השונים? האם יש לעודד לימודים תחומיים, רב־תחומיים או בין־תחומיים במקצועות ההומניסטיקה, ואם כן – כיצד יש לעשות זאת?

כמו כן, נודה על שיתוף פרטים ומידע בנושא פיתוח, ניהול או יישום תוכניות לקידום לימודי הומניסטיקה: פרטי התוכנית, מטרותיה, היקפה, דרכי פעולה והישגים.

אורך ניירות העמדה יהיה עד שלושה עמודים (אפשר להוסיף נספחים לפי הצורך). יש לשלוח אותם בדוא"ל אל מרכזת הוועדה, ד"ר טלי פרידמן tali.education@academy.ac.il עד לתאריך 7/3/2022.

צוות המומחים ירכז את ניירות העמדה וייעזר בהם בהמשך תהליך הלמידה וכתיבת הדוח המסכם. כמו כן הם עשויים להתפרסם באתר היוזמה ולהיכלל במסמך המסכם. ייתכן שנפנה אל הכותבים בבקשה להציג את דעותיהם במסגרת מפגשי הלמידה שנערוך במהלך השנה הקרובה.